

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาต่อพฤติกรรมการช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวแก่ผู้ป่วยติดสุรา เพื่อการป้องกันการติดซ้ำ (The Effects of a Mental Health Education Program on the Helping Behaviors of Family Members of Alcohol-Dependent Patients for Relapse Prevention)
ชื่อผู้เขียน	นางญาดา จินประชา (Mrs. Yada Chinpracha)
ระดับปริญญา	พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. มรรยาท รุจิวิชญ์ ดร.นายแพทย์ พิทักษ์พล บุญมาลิก
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาต่อพฤติกรรมการช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวแก่ผู้ป่วยติดสุราเพื่อการป้องกันการติดซ้ำ ความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันการติดซ้ำ และความพึงพอใจต่อโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วยติดสุราภายหลังการรักษาแบบผู้ป่วยในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่มเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 30 คนและกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและกระบวนการสุขภาพศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับสุรา การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการติดสุรา การรับรู้ความรุนแรงของโรคที่เกิดจากการดื่มสุรา การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดสุราซ้ำ แรงจูงใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดสุราซ้ำ โดยใช้กระบวนการ กลุ่มที่เน้นการมีส่วนร่วม การอภิปรายกลุ่ม การฝึกปฏิบัติ ส่วนกลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาแต่ได้รับคู่มือการช่วยเหลือผู้ป่วยติดสุราหลังสิ้นสุดการ

ทดลอง และทั้งสองกลุ่มตัวอย่างได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลของสถาบันรัษฎากรักษ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยติดสุรา เพื่อการป้องกันการติดซ้ำ แบบประเมินความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันการติดซ้ำ และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบทางสถิติด้วย Chi-square test และ Independence t - test

ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา กลุ่มทดลองเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวแก่ผู้ป่วยติดสุราสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีความเชื่อด้านสุขภาพในการป้องกันการติดซ้ำของสมาชิกในครอบครัวสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วยติดสุรามีความพึงพอใจต่อโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา เนื่องจากเห็นว่าเป็นโปรแกรมที่มีความเหมาะสมและให้ประโยชน์ต่อสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยติดสุราเป็นอย่างมาก

การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและกระบวนการสุขภาพ เป็นกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยในการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวแก่ผู้ป่วยติดสุรา เพื่อการป้องกันการติดสุราซ้ำได้มากขึ้น สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือเพื่อการป้องกันการติดซ้ำ ด้วยรูปแบบของโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาแก่สมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วยติดสุรา และสมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วยยาเสพติดกลุ่มอื่นๆ ต่อไป